

Wat te doen als iemand vermist wordt

Dit informatieblad is bestemd voor iedereen die te maken heeft met een vermissing. Niet alleen voor ouders, partners, kinderen en andere familieleden, maar ook voor burens, kennissen, vrienden en werkgevers.

- Zodra u het vermoeden heeft dat iemand vermist is, moet u zo snel mogelijk aangifte/melding doen bij de politie.
- Indien een klein kind wordt vermist, zoek dan eerst op plaatsen waar het kind gevaar zou kunnen lopen.
- Ga na of de vermiste een bericht heeft achtergelaten. Vergeet daarbij zijn of haar computer niet!
- Maak een lijst van welke kleding en sieraden de vermiste draagt en wat er meegenomen is aan bagage, voertuig, geld, identiteitspapieren, etc.
- Verander niets in de woonruimte van de vermiste.

In dit informatieblad

1	Wanneer is iemand vermist	1
2	Wat moet u doen bij een (vermoeden van) vermissing	1
3	Wat gaat de politie doen met uw aangifte van een vermissing	2
4	Wat kunt u zelf doen als er iemand vermist is	3
5	Wat kunt u doen in het geval van een langdurige vermissing	6
6	Juridische aspecten bij een langdurige vermissing	6
7	Als de vermiste weer terecht is	7
8	Lotgenotencontact	7
9	Waar kunt u terecht als u vragen hebt?	8
10	Waar kunt u terecht voor hulp?	8

1 Wanneer is iemand vermist

Jaarlijks verdwijnen mensen uit hun dagelijkse omgeving of tijdens vakanties en buitenlandse reizen. Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht in samenwerking met het Landelijk bureau vermiste personen van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD/Dienst IPOL) blijkt dat de politie per jaar 16.000 - 20.000 meldingen van vermiste personen ontvangt. Gelukkig wordt het merendeel, zo'n 90%, binnen een week teruggevonden. Vermissingen die meer dan een jaar onopgelost blijven komen weinig voor, dat betreft gemiddeld 10 tot 15 gevallen per jaar. Of iemand als vermist wordt beschouwd hangt sterk van de betrokken persoon af. Bij een kind dat zoek is wordt eerder aan een vermissing gedacht dan bij een volwassene (vanaf 18 jaar) die een tijdje niets van zich laat horen. Van belang is hoe ongebruikelijk de afwezigheid is en welke mate van risico de vermiste persoon loopt.

De politie gebruikt als omschrijving voor een vermist persoon iemand:

- die tegen redelijke verwachting in afwezig is uit de voor die persoon gebruikelijke of veilig geachte omgeving,
- van wie de verblijfplaats onbekend is,
- in wiens belang het geacht kan worden dat de verblijfplaats wordt vastgesteld.

2 Wat moet u doen bij een (vermoeden van) vermissing

Zodra u het vermoeden heeft dat iemand vermist is, moet u zo snel mogelijk aangifte/melding doen bij de politie. Noteer de naam van de politiefunctionaris die u geholpen heeft en, zodra dat bekend is, de naam van de politiefunctionaris die als uw contactpersoon aangewezen is. Vraag ook een kopie van het aangifte-/meldingsformulier.

Op basis van de gegevens die u verstrekt hebt bij de aangifte/melding, beslist de politie welke verdere acties nodig zijn en wanneer die plaatsvinden. Dit staat ook verderop beschreven.

Daarna wordt beschreven wat uzelf kunt doen om de vermiste terug te vinden.

Hieronder vindt u een opsomming van de instanties die u moet informeren over de vermissing. Niet bij elke vermiste persoon zal deze opsomming van toepassing zijn; het is bedoeld als een geheugensteuntje.

Als de persoon vermist is in Nederland:

- de huisarts of specialist (als de vermiste onder behandeling is van een arts of als steun voor de achterblijvers);
- de werkgever;
- de school;
- de instelling waar de vermiste woont (als iemand bijvoorbeeld in een verzorgingstehuis of in een andere woonvorm woont);
- de verzekeringsmaatschappij(en).

Als de persoon is vermist in het buitenland:

- de politie van de plaats (dorp/stad) in het land waar de persoon wordt vermist (een kopie van de aangifte van de vermissing heeft men nodig in Nederland);
- bent u in het land van vermissing dan kunt u contact opnemen met de Nederlandse vertegenwoordiging in dat land. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft GEEN opsporingsbevoegdheid in het buitenland, maar kan wel contacten onderhouden met de lokale autoriteiten. Nederland heeft in de meeste landen een vertegenwoordiging. Dit is een ambassade, een consulaat-generaal of een honorair consulaat. In die landen waar geen Nederlandse vertegenwoordiging is (bijvoorbeeld Cambodja, Laos, Birma, Myanmar) kan via Buitenlandse Zaken een beroep worden gedaan op een EU-ambassade die wel vertegenwoordigd is;
- is men zelf niet ter plekke in het land waar de persoon wordt vermist, maar in Nederland, kunt u contact opnemen met het ministerie van Buitenlandse Zaken (afdeling Consulaire Aangelegenheden, telefoon 070 348 47 70);
- de politie van de woonplaats van de vermiste in Nederland;
- de verzekeringsmaatschappij waar de vermiste persoon een reisverzekering heeft afgesloten.

Vermissing op zee

Een vermissing op zee heeft een geheel eigen karakter. Zoek- en reddingsacties worden voor de Nederlandse wateren gecoördineerd door het Kustwachtcentrum te Den Helder. Wanneer onmiddellijke reddingsacties nodig zijn kan men via het bekende alarmnummer 112 de melding doorgeven. Daar leidt men de melding door naar het kustwachtcentrum. Het Bureau Vermiste Personen Noordzee van het KLPD in Den Helder registreert vermissingen van personen op de Noord- en Waddenzee. Daarnaast houdt het bureau een registratie bij van Nederlanders en van personen op Nederlandse schepen die, waar ook ter wereld, op zee vermist zijn.

3 Wat gaat de politie doen met uw aangifte van een vermissing

De politie zal naar aanleiding van uw aangifte een inschatting maken van de vermoedelijke aard en ernst van de vermissing. Om een juiste inschatting te kunnen maken van de ernst van de vermissing zal de politie veel vragen stellen, soms ook van zeer persoonlijke aard. Het is belangrijk dat u daarbij behulpzaam bent door zoveel mogelijk informatie te verstrekken. De politie kan u ook een vragenlijst ('Vragenlijst Vermist Persoon') meegeven of samen met u die vragenlijst invullen. Zoek goed lijkende recente foto's van de vermiste. Lever het ingevulde formulier en de foto's zo spoedig mogelijk in bij de politie. Vraag bij het inleveren van de vragenlijst naar de naam van de politiefunctionaris die als contactpersoon in deze zaak optreedt en naar zijn of haar telefoonnummer.

Indien de politie op grond van deze gegevens van mening is dat de vermiste een ernstig risico loopt zal men direct tot onderzoek overgaan, vaak in en om de woning en op andere belangrijke plaatsen. Het is daarbij zaak dat dit gebeurt voordat er, vaak per ongeluk, sporen worden uitgewist. Blijkt uit de gegevens dat de vermiste vermoedelijk geen ernstig risico loopt, dan zal men enige tijd, meestal 24 uur, wachten voordat men opsporingsacties start. Men doet dit omdat uit onderzoek bekend is dat ongeveer 3/4 van de vermiste personen binnen 24 uur weer terecht is.

Voor u geldt deze wachttijd uiteraard niet. U kunt direct zelf een aantal dingen doen, zoals in dit informatieblad beschreven, om te helpen de vermiste terug te vinden. De politie zal de vermiste persoon signaleren in het Nationaal Schengen InformatieSysteem (NSIS). Dit is een databank met behulp waarvan de vermiste direct in de Schengen landen als vermist gesignaleerd wordt. Zijn er aanwijzingen dat de vermiste mogelijk in andere (buiten-) landen verblijft of daarnaar op weg is dan kan de politie via Interpol ook deze landen waarschuwen om naar de vermiste uit te kijken.

Voor vermiste personen kan een foto met de daarbij behorende gegevens van de vermiste worden geplaatst op één van de websites van het KLPD. Voor vermiste kinderen (18 jaar en jonger) zal de foto worden geplaatst op www.vermistekinderen.nl en voor vermiste volwassenen (ouder dan 18 jaar) op de website <http://www.politie.nl/vermist/vermiste-volwassenen>.

Een verzoek tot plaatsing zal via de politie, waar de vermissing is gemeld, aan de KLPD worden gedaan.

Voor plaatsing zal een verklaring van toestemming moeten worden gegeven door een ouder of voogd wanneer de vermiste minderjarig is. Voor een vermiste meerderjarige zal een wettelijke vertegenwoordiger of naaste de toestemming moeten geven.

De politie kan u in veel opzichten adviseren

Indien u zelf stappen onderneemt om de vermiste te vinden, of er doen zich ontwikkelingen voor waarmee u geen ervaring heeft, laat u dan door de politie adviseren. Dit geldt onder andere voor het omgaan met de media.

Vooraf bij langdurige vermissingen die algemene bekendheid krijgen kan het voorkomen dat alle mogelijke mensen die niets met de zaak te maken hebben zich bij u melden met suggesties om u te helpen.

Dit kan variëren van privé detectives tot paragnosten.

Hoewel de intentie van die mensen zuiver kan zijn, is de ervaring dat men rekening moet houden met kwade opzet en misbruik. De politie heeft een aantal middelen om na te gaan of verder contact met dergelijke mensen wenselijk is en, als dat het geval is, op welke voorwaarden van de aangeboden hulp gebruik gemaakt kan worden.

Wat de politie niet mag doen

De politie moet haar werk uitvoeren binnen de door de wet gestelde grenzen. Het is nergens wettelijk voorgeschreven dat een volwassen persoon verplicht is anderen op de hoogte te houden van zijn of haar verblijfplaats. Een volwassen persoon heeft dus het recht weg te gaan zonder anderen hierover te informeren en de politie is bij een vrijwillige verdwijning dan ook niet bevoegd opsporingsacties te ondernemen. De politie is alleen bevoegd zulke acties te ondernemen indien er vermoeden bestaat dat de verdwenen persoon risico's loopt en dat het in het belang van de vermiste persoon is dat deze opgespoord wordt. Indien dat vermoeden bestaat en de politie spoort de vermiste op dan kan het voorkomen dat blijkt dat het vermoeden onjuist was en dat de vermiste vrijwillig verdwenen is. In dat geval is de politie wettelijk verplicht de verblijfplaats van de vermiste geheim te houden. De politie mag alleen de verblijfplaats aan derden doorgeven wanneer de vermiste zelf daarvoor toestemming geeft.

4 Wat kunt u zelf doen als er iemand vermist is

Als een persoon vermist is kunt u zelf een aantal dingen doen die helpen de vermiste op te sporen. Dit betreft niet alleen het zelf zoeken naar de vermiste maar ook het verzamelen van informatie over de vermiste en over de omstandigheden van de vermissing. De politie is voor haar werk afhankelijk van goede en accurate informatie. Indien u de 'Vragenlijst Vermist Persoon' nog niet ingevuld hebt, vraag dan de politie om een exemplaar en vul dat zo volledig mogelijk in.

Belangrijk: Indien de vermiste wordt teruggevonden of deze meldt zich weer, doe dan zoals beschreven in het hoofdstuk 'Als de vermiste weer terecht is'. In de vreugde over de gelukkige afloop vergeet men nogal eens dat een aantal acties in gang gezet zijn om de vermiste op te sporen. Die moeten afgesloten worden.

Blijf kalm

Indien u alleen bent vraag dan iemand om bij u te zijn en om u te helpen. U kunt een aantal dingen doen en het is nuttig dat u iemand bij u hebt met wie u kunt overleggen. Bovendien is het gewenst dat er altijd iemand in de buurt van uw (mobiele) telefoon blijft om telefoontjes op te vangen.

Breng familie en vrienden op de hoogte

Neem contact op met familie en vrienden die mogelijk iets weten over de verblijfplaats van de vermiste of waar de vermiste mogelijk heen is gegaan. Denk daarbij ook aan familie waarmee minder vaak contact is. Vertel hen wie er wordt vermist en vraag of ze informatie hebben die belangrijk kan zijn voor de oplossing. Vraag hen eventueel zelf contact op te nemen met de politie als ze iets weten. Neem ook contact op met school of werk van de vermiste en vraag die om inlichtingen.

In de 'Vragenlijst Vermist Persoon' wordt gevraagd een overzicht te maken van familie en vrienden van de vermiste die misschien iets weten wat met de vermissing verband houdt. Hou een lijst bij van wie van deze mensen u gesproken hebt, wanneer u contact met hen gehad hebt en wat ze zeiden. Geef deze lijst aan de politie. Dat voorkomt dubbel werk.

Geef informatie die van belang kan zijn voor het vaststellen van de verblijfplaats van de vermiste direct aan de politie door.

Belangrijk: Geef iedereen die u hierover spreekt ook de naam en telefoonnummer van uw contactpersoon bij de politie of van het bureau waar u de vermissing gemeld hebt.

Bereid u voor op de nieuwe situatie

- Zorg ervoor dat u bereikbaar blijft. Als u veel langdurige telefoongesprekken moet voeren probeer dat dan met een andere (mobiele) telefoon te doen om zo uw eigen toestel vrij te houden voor inkomende gesprekken. Zorg dat bij uw afwezigheid iemand in huis is om telefoongesprekken aan te nemen of schakel een antwoordapparaat in.
- Informeer uw werkgever over de situatie waarin u zich bevindt en bespreek met uw werkgever hoe u uw werk en het zoeken naar de vermiste kunt combineren.
- Informeer uw bureaus over de reden van de plotselinge aanwezigheid van politie en (mogelijk) media in uw huis.
- Regel dat iemand de kinderen naar school brengt en haalt wanneer uzelf daartoe niet in staat bent. Hetzelfde geldt voor de verzorging van huisdieren.
- Als de vermissing financiële gevolgen heeft kan het nuttig zijn die met uw financieel adviseur, met uw bank, met uw verzekeraar of met uw werkgever of de werkgever van de vermiste te bespreken.

- Het is niet verstandig uw eigen telefoonnummer publiek te maken. U loopt dan het risico lastig gevallen te worden door mensen die misbruik van de situatie willen maken.
- Vergeet niet regelmatig de voicemail en email te controleren op binnenkomende berichten.

Zorg voor uzelf

De verdwijning van een naaste kan zowel geestelijk als lichamelijk enorm belastend zijn. Het is daarom belangrijk dat u juist in deze tijd goed voor uzelf zorgt en voor degenen die van u afhankelijk zijn.

- Het kan zijn dat u emotionele reacties ervaart die u nog nooit zo ervaren hebt. Huilen, slapeloosheid, gebrek aan eetlust, snel geïrriteerd of woede uitbarstingen kunnen als reactie op de vermissing optreden.
- Beoordeel anderen niet naar uw eigen emoties. Ieder reageert op een eigen wijze op zo'n stressvolle situatie. Dat anderen in uw omgeving niet zo reageren als uzelf mag geen reden zijn voor verwijten of negatieve gevoelens.
- Probeer zo gezond mogelijk te leven. Eet regelmatig en gezond. Als uzelf geen tijd hebt om te koken probeer dan iemand te vinden die dat voor u wil doen. Neem af en toe tijd voor ontspanning, maak een wandeling of ga ergens heen.
- Uw situatie wordt sterk beïnvloed door de vermissing. Wees in deze tijd daarom extra voorzichtig met het nemen van belangrijke beslissingen die uw leven sterk veranderen.
- Als u het gevoel hebt niet meer tegen de situatie op te kunnen schroom dan niet professionele hulpverleners in te schakelen.

Zorg voor de kinderen

De verdwijning van een naaste heeft meestal grote gevolgen voor de kinderen. Ze verliezen niet alleen de vermiste, maar tot op zekere hoogte ook de (andere) ouder omdat die zo door de vermissing in beslag genomen wordt.

- Zorg ervoor dat de kinderen de nodige aandacht krijgen. Ze hebben juist in deze tijd meer aandacht nodig dan normaal.
- Zorg ervoor dat er iemand is die toeziet op de begeleiding van de kinderen, iemand die het contact onderhoudt met het gezinsbureau, met de kinderopvang en/of met de leerkrachten.
- Als u het gevoel hebt al overbelast te zijn probeer dan anderen (grootouders, vrienden of bureu) te vinden die tijd aan de kinderen willen geven.
- Net zoals volwassenen kunnen kinderen sterke emotionele reacties tonen. Dat kan moeilijk te accepteren zijn omdat de situatie toch al zo belastend is, maar het is wel begrijpelijk.
- Als een kind vermist wordt dan moet u zich er vooral bewust van zijn dat de andere kinderen ook het slachtoffer kunnen worden. Het is begrijpelijk dat de aandacht van de ouders sterk gericht blijft op het vermiste kind. Het komt voor dat de andere kinderen daardoor nauwelijks meer aandacht krijgen en eigenlijk verwaarloosd worden.

Klein kind vermist

Als een klein kind wordt vermist, bel dan eerst de politie. In bepaalde gevallen stuurt de politie een Amber Alert. Zoek zelf ook meteen op plaatsen waar het kind gevaar kan lopen. Bijvoorbeeld bij water, putten, verkeerswegen en parkeerplaatsen. Kijk daarna op plaatsen waar kinderen zich kunnen verbergen. Het komt nogal eens voor dat kinderen zich verstoppert en dan in slaap vallen.

Verspreid informatie over de vermiste

Men kan zelf informatie over de vermiste verspreiden. Maak op de website www.vermistekinderen.nl of op de site www.vermistepersonen.info een print/afdruk van de foto op de poster van de vermiste. Het telefoonnummer van de politie staat daarop vermeld. Zoek plaatsen waar veel mensen komen (bijvoorbeeld bibliotheken of supermarkten) om een exemplaar op te hangen. Doe dit in overleg met de politie. Zij hebben ervaring en weten in het algemeen hoe men zoiets het meest effectief kan doen. Stuur deze poster ook naar instellingen, instanties en gelegenheden waar de vermiste mogelijk mee in contact gekomen is. Bijvoorbeeld tehuizen voor daklozen indien de mogelijkheid bestaat dat de vermiste een zwerversbestaan is gaan leiden. U moet daarbij wel een lijst bijhouden van de plaatsen waar de posters opgehangen zijn, want nadat de vermiste teruggevonden is moeten alle posters weer verwijderd worden.

Bekijk de plaatsen waar de vermiste normaal zou zijn

Indien de vermiste uit de eigen omgeving verdwenen is, bekijk dan eerst goede de plaatsen waar de vermiste vaak komt. Dat betreft het huis of de kamer(s) van de vermiste en andere plaatsen waar de vermiste vaak verblijft. Zorg er wel voor de kamer(s) zo veel mogelijk onveranderd te laten.

Ga na of de vermiste misschien een bericht achtergelaten heeft

Vergeet daarbij niet na te gaan of er een bericht op de computer (inclusief social media) is achtergelaten. Vergeet ook niet om het pin- of surfgedrag op internet van de vermiste uit te draaien. Als u dat zelf niet kunt, kunt u misschien iemand anders vragen om dit te doen. Deze informatie kan bijvoorbeeld aanwijzingen geven over de mogelijke locatie van de vermissing en/of over het laatste levensteken van de vermiste. Maak een lijst van de kleding en sieraden die de vermiste draagt en wat er meegenomen is: bagage, kleding, make-up spullen, identiteitspapieren, bankpas, geld, voertuig (auto, brommer, fiets, etc.) of andere zaken. Zijn er boeken, tijdschriften, etc. aanwezig die op een speciale interesse wijzen, bijvoorbeeld in religieuze sekten? Is er een agenda of adresboek achtergelaten? Zo ja, bevatten deze afspraken of adressen die van belang kunnen zijn? Let op eventuele afwijkingen of bijzonderheden die met de vermissing te maken zouden kunnen hebben.

Verander niets aan de woonruimte van de vermiste, maak niet schoon en laat alles in de staat zoals het was. Het is mogelijk dat de politie in een later stadium een veel grondiger onderzoek in die ruimtes wil instellen. Is het toch nodig dat u de woonruimte van de vermiste moet veranderen of schoonmaken, overleg dat dan eerst met de politie.

Bekijk de onmiddellijke omgeving van de woonruimte en gebouwen die zich daar bevinden zoals garages en schuren. Let ook hier op de mogelijke afwezigheid van spullen, bijvoorbeeld voertuigen (auto, brommer, fiets, etc.) of hengels.

Loop of rijd de route die de vermiste genomen zou hebben en let op alles wat mogelijk van de vermiste is, zoals fiets, tas of kledingstukken. Indien u iets vindt, laat het dan liggen, verander niets aan de situatie en bel direct de politie.

Vraag familie of vrienden te kijken op plaatsen waar de vermiste mogelijk zou kunnen zijn. Men kan daarbij denken aan:

- Familie, vrienden, kennissen, burens, vroegere burens of vrienden.
- Indien gescheiden de ex-echtgenoot of een andere voormalige partner.
- School of werk.
- Sportvelden en sportcentra.
- Horecagelegenheden.
- Stations en winkelcentra.
- Parken of speelgelegenheden.
- Bij kinderen: de huidige of een vroegere kinderoppas.
- Het kan nuttig zijn hierbij een foto van de vermiste mee te nemen wanneer het plaatsen betreft, zoals horecagelegenheden, waar de vermiste mogelijk niet bij naam bekend is.

Contacten met de media

Als u een groter publiek wilt bereiken voor inlichtingen kunt u proberen de media voor de vermissing te interesseren. Denk daarbij ook aan de lokale media. Die zijn vaak eerder bereid mee te werken en met de lokale media is vaak de kans groter dat u informatie krijgt. Als u de media benadert voor de vermissing hou dan rekening met het feit dat u niet alleen de aandacht op de vermissing richt, maar ook op uzelf.

- Overleg eerst met de politie. Bespreek met hen welke informatie u wel en niet moet verstrekken. Is de politie zelf bereid met de media over deze vermissing te spreken? En is de politie bereid een telefoonnummer ter beschikking te stellen waar mensen met informatie naar kunnen bellen?
- Zorg voor goed beeldmateriaal (foto's of video's) van de vermiste. Denk eraan dat wat u de media meegeeft waarschijnlijk niet teruggestuurd wordt.
- Heb begrip voor de positie van de media. Hun taak is niet u te helpen maar om nieuws te brengen. Hou er rekening mee dat ze mogelijk vragen stellen die u niet prettig vindt of de vermissing presenteren op een wijze die u niet bevalt.

- Bereid goed voor wat u wel en niet wilt vertellen.
- Als de media geïnteresseerd raken kan het zijn dat ze anderen benaderen voor informatie over de vermiste en over de mogelijke redenen voor de vermissing.
- Het kan een idee zijn een vertrouwd familielid of bekende die ervaring met de media heeft te vragen alle media contacten af te handelen.
- Indien de media over de vermissing berichten wees dan voorbereid op roddel, insinuaties of andere onplezierige reacties van mensen die verder niets van de situatie weten maar alleen afgaan op wat ze via de media weten.
- De media hebben meestal meer nieuws dan ze kunnen gebruiken. Wanneer de media bij u geweest zijn voor informatie wil dat niet zeggen dat ze het ook altijd naar buiten brengen.

Paragnosten

Het komt voor dat mensen u aanraden één of meer paragnosten om hulp te vragen. Mensen zijn soms verbaasd over wat paragnosten over hen kunnen zeggen. Het is echter makkelijker uitspraken over personen te doen dan over specifieke feiten, zoals waar een vermiste is of welke lotto-cijfers getrokken gaan worden. Als dat niet zo was waren alle paragnosten zeer rijk.

Uit onderzoek weten we dat het erg weinig voorkomt dat een paragnost bijdraagt aan het vinden van een vermiste.

Als u toch een paragnost om hulp wilt vragen:

- Blijf gericht op het doel de vermiste te vinden. Geef niet teveel informatie. Laat de paragnost een aantal zaken zelf zien dan kunt u zich ook een oordeel vormen over wat de paragnost kan.
- Het komt voor dat de paragnost suggereert dat andere personen iets met de vermissing te maken hebben. Daar moet u geen waarde aan hechten.
- Paragnosten hebben het vaak fout en u doet die personen, en uzelf, veel kwaad als u daar geloof aan hecht. Het enige dat telt is dat de paragnost de vermiste vindt.
- Veel paragnosten helpen belangeloos. Toch is het goed dat u vooraf bespreekt wat de eventuele financiële gevolgen zijn. Bijvoorbeeld dat u bepaalde reiskosten vergoedt.

Houd bij wat u doet of laat doen

Houd bij wat u zelf doet of anderen laat doen, wanneer dat gedaan is en wat het resultaat is. Dat voorkomt dubbel werk en maakt het de politie mogelijk meer systematisch te werk te gaan.

5 Wat kunt u doen in het geval van een langdurige vermissing

Soms wordt de vermiste persoon niet snel teruggevonden: hij of zij blijft spoorloos zonder enige verklaring. Daarmee verandert de aard van de opsporing en van wat u zelf kunt doen om de vermiste te vinden.

Houd contact met familie en vrienden van de vermiste en blij kijken op plaatsen waar de vermiste vaak kwam

Het blijkt dat vermisten die opzettelijk weggegaan zijn na verloop van tijd toch soms weer behoefte krijgen aan contact met familie of vrienden of met de oude omgeving. Dat kan er toe leiden dat ze of contact opnemen of af en toe toch weer terugkomen naar vertrouwde plaatsen. Blijf alert op mogelijke signalen van de vermiste, zoals afschriften van geldopnamen, rekeningen voor de vermiste, tijdschriften voor de vermiste die plots opgezegd blijken te zijn of 'vreemde' telefoontjes waarbij bijvoorbeeld naar huis gebeld wordt, maar de persoon aan de andere kant niets zegt en zich niet bekend maakt.

Blijf zoveel mogelijk bekendheid aan de vermissing geven

Indien de vermiste na verloop van tijd nog niet terecht is heeft het zin meer ruchtbaarheid aan het geval te geven. Na hoeveel tijd dat zinvol is kan men het beste in overleg met de politie bepalen. Dat zal van geval tot geval sterk verschillen.

Bekendheid bereikt men bijvoorbeeld door te proberen de pers voor de vermissing te interesseren, of een landelijke of lokale radio of TV omroep. Er zijn TV-programma's die zich speciaal richten op het opsporen van vermiste personen.

6 Juridische aspecten bij een langdurige vermissing

Naast grote emotionele problemen kan een langdurige vermissing voor de achterblijvers ook financiële en juridische gevolgen hebben. U kunt daarbij denken aan werk, uitkeringen, verzekeringen, pensioen, enzovoort.

In de artikelen 409-430 van Boek 1 (http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/volledig/geldigheidsdatum_05-06-2014#Boek1_Titel18_Afdeling1_Artikel409) en de artikelen 198-202 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (http://wetten.overheid.nl/BWBR0005289/volledig/geldigheidsdatum_08-06-2014#Boek6_Titel4) is een aantal regelingen opgenomen die gebruikt kunnen worden om de juridische en financiële problemen op te vangen die ontstaan wanneer iemand langdurig vermist blijft.

De belangrijkste wettelijke mogelijkheden zijn de zaakwaarneming; de benoeming van een bewindvoerder; de verklaring van vermoedelijk overlijden en de machtiging tot het uitoefenen van het recht van erfgenaam of legataris. Deze mogelijkheden worden hieronder kort besproken.

Zaakwaarneming

Via zaakwaarneming kunnen veel praktische problemen worden opgelost. Zaakwaarneming wil zeggen: het behartigen van de materiële én immateriële belangen van een ander zonder dat de bevoegdheid om dit te doen uitdrukkelijk is gegeven door de vermiste of door de wet. Voorbeelden van zaakwaarneming zijn: het stutten van het huis van een afwezige buurman; het verzorgen van iemands huisdier wanneer de eigenaar verhinderd is; het vastleggen van een losgeslagen schip van een afwezige eigenaar.

Een achterblijver kan dus veel zaken van een vermiste regelen, mits, zoals het wetboek stelt: dit op redelijke grond, dus met een zekere noodzaak, gebeurt en met de bedoeling daarvoor de belangen van een ander voor diens rekening en risico te behartigen. Bij zaakwaarneming staan dus de belangen van de vermiste voorop.

Zaakwaarneming is wel afhankelijk van acceptatie door derden. In de praktijk komt het voor dat bij meer ingrijpende rechtshandelingen zoals de verkoop van het huis van de vermiste, of wijziging van de persoon van de begunstigde bij een levensverzekering, zaakwaarneming vaak niet wordt geaccepteerd. In zulke situaties helpt alleen de benoeming van een bewindvoerder.

De aanstelling van een zaakwaarnemer of bewindvoerder lost het probleem van de financiële gevolgen van de vermissing, bijvoorbeeld als de langdurig vermiste (mede-) kostwinner is, niet op. Wanneer de vermiste terugkeert zal de zaakwaarnemer verantwoording moeten afleggen. Het is dus belangrijk alle handelingen in het kader van de zaakwaarneming goed te beschrijven.

Benoeming van een bewindvoerder

Indien de vermiste, zoals de wet dit zegt "niet voldoende orde op het bestuur van zijn goederen heeft gesteld", kan aan de kantonrechter de benoeming van een bewindvoerder worden gevraagd (artikel 409, lid 1, Boek 1 BW). De bewindvoerder kan ook andere dan vermogensbelangen van de vermiste behartigen, tenzij de kantonrechter dit bij de benoeming specifiek heeft uitgesloten. De bewindvoerder kan van alles: lopende overeenkomsten opzeggen, zoals een huurovereenkomst of een reis- of begrafenisverzekering, en ook nieuwe overeenkomsten sluiten. Hij gaat bijvoorbeeld ook over de bank- en girorekeningen. Overigens is het wel zo dat de bewindvoerder voor bepaalde handelingen de toestemming van de kantonrechter nodig heeft. Het vermistenbewind kan dan ook in de regel voor veel problemen de passende oplossing bieden. De bewindvoerder kan geen hoogst persoonlijke zaken van de vermiste regelen, zoals bijvoorbeeld het aanvragen van een echtscheiding.

Verklaring van vermoedelijk overlijden

Wanneer het bestaan van de vermiste onzeker geworden is en er een bepaalde periode verlopen is vanaf het verdwijnen of vanaf het laatste levensteken van de persoon, dan kan aan de rechtbank een verklaring van ‘rechtsvermoeden van overlijden’ worden gevraagd. Dat kan ook door de officier van Justitie. De verklaring is nodig, bijvoorbeeld om een nieuw huwelijk of een geregistreerd partnerschap te kunnen aangaan, of om een levensverzekering tot uitkering te doen komen, dan wel om te erven van de betrokkene. In de procedure voor de rechtbank behoeven de achterblijvers niet zelf te verschijnen. Zij worden vertegenwoordigd door een advocaat.

De periode die moet zijn verlopen om een verklaring van vermoedelijk overlijden te vragen is in de regel vijf jaar. Indien evenwel de betrokkene reeds gedurende één jaar wordt vermist én de omstandigheden zijn dood waarschijnlijk maken, is de termijn die moet zijn verstreken om de verklaring van vermoedelijk overlijden aan te vragen één jaar.

De erfgenenamen en legatarissen van iemand die vermoedelijk overleden is verklaard moeten wel, met goedkeuring van de kantonrechter, zekerheid stellen voor wat zij aan de vermiste, indien deze alsnog terugkeert, moeten afdragen. Zij hebben ook nog andere verplichtingen (zoals een boedelbeschrijving maken), die nog ten hoogste vijf jaar blijven gelden vanaf de dag dat de akte van overlijden is opgemaakt. De rechtbank die de beslissing inhoudende een verklaring van vermoedelijk overlijden geeft, kan daarbij bepalen dat verplichtingen als hier bedoeld, niet zullen bestaan.

Vaststelling van overlijden in bepaalde gevallen: geen wachttijd

Het kan gebeuren dat het lichaam van de persoon niet wordt teruggevonden maar dat op grond van wat bekend is het overlijden als zeker kan worden beschouwd. Bijvoorbeeld in het geval van een persoon aan boord van een vliegtuig dat in zee neergestort is. In dat geval geldt er geen wachperiode en kan men de rechtbank vragen te verklaren dat de vermiste overleden is (artikel 426 Boek 1 BW). In dat geval staat de akte die vervolgens wordt opgemaakt op grond van de uitspraak van de rechter gelijk aan een normale overlijdensakte en heeft dan ook dezelfde bewijskracht.

Dus alle hierboven beschreven beperkingen zoals die gelden voor vermoedelijk overlijden zijn niet op deze situatie van toepassing.

Machtiging tot het uitoefenen van het recht van erfgenaam

Indien de vermiste een erfenis of een legaat krijgt, zullen, indien hij niet in leven zou zijn, anderen daar recht op hebben. In zo'n geval kunnen die personen aan de rechtbank vragen hen te machtigen om het recht van erfgenaam of legataris uit te oefenen. Hiervoor gelden geen specifieke wachtermijnen, zoals bij de verklaring van vermoedelijk overlijden. De rechtbank kan dan wel zekerheid vragen voor de teruggave van de goederen als later blijkt dat de vermiste toch nog in leven is.

Om van bovenstaande mogelijkheden gebruik te maken is een verzoek aan de rechtbank nodig. Dat kunt u niet zelf doen, daar hebt u een advocaat voor nodig. Uitzondering is de benoeming van een bewindvoerder, waarvoor de kantonrechter bevoegd is. Kunt u een advocaat niet zelf betalen dan kunt u voor informatie en advies contact opnemen met het Juridisch Loket, per telefoon 0900-8020 (€ 0,20 per minuut) of via internet www.juridischloket.nl. Zie voor meer informatie over bewindvoering het informatieblad ‘Curatele, Bewindvoering en Mentorschap’ op www.rijksoverheid.nl.

7 Als de vermiste weer terecht is

Het is belangrijk na te gaan wat de reden voor de vermissing was zodat een herhaling voorkomen kan worden. De achterblijvers zijn niet altijd de meest geschikte personen om daarover met de vermiste te spreken.

Informeel direct de politie

Het gebeurt nog te vaak dat de politie veel tijd in de opsporing steekt terwijl de verblijfplaats van de vermiste al bekend is. Men vergeet in de vreugde soms de politie te waarschuwen.

Het is nuttig dat de politie een goed inzicht krijgt in de achtergronden van de vermissing. Hoewel de vermiste zelf dat niet altijd prettig vindt, is het erg belangrijk dat hij of zij contact opneemt met uw contactpersoon bij de politie.

8 Lotgenotencontact

In enkele gevallen komt de vermiste niet terug. Voor achterblijvers van langdurig vermiste personen is het mogelijk met elkaar in contact te komen. Niemand anders kan uw problemen immers zo goed begrijpen als iemand die hetzelfde heeft meegemaakt. Indien u behoefte heeft aan contact met lotgenoten kunt u contact opnemen met de Vereniging Achterblijvers na Vermissing (VAV), www.devav.nl. Dit is een vereniging van en voor mensen van wie een familielid of partner vermist is. De VAV biedt de mogelijkheid tot lotgenotencontact en behartigt, samen met Slachtofferhulp Nederland, de belangen van achterblijvers.

9 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

Rijksoverheid

Hebt u vragen? De gezamenlijke ministeries hebben een internet-site, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op die site kunt u uw vraag stellen. U kunt ook bellen naar Informatie Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief).

U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur tot 20.00 uur. Op de internetsite www.rijksoverheid.nl kunt u ook andere informatiebladen inzien en eventueel printen of downloaden.

Juridisch Loket

Bij het Juridisch Loket kunt u terecht voor gratis juridische informatie of advies. Wilt u weten of er een juridisch loket bij u in de buurt is? Bel dan 0900-8020 (€ 0,20 per minuut), of kijk op de website www.juridischloket.nl.

10 Waar kunt u terecht voor hulp?

Als iemand in uw naaste omgeving vermist wordt, kunt u terecht bij:

- Slachtofferhulp Nederland, www.slachtofferhulp.nl. Deze organisatie geeft informatie, tips, emotionele, praktische en juridische hulp. U kunt ook bellen met telefoonnummer 0900-0101. De hulp van Slachtofferhulp Nederland is altijd gratis. Op de website van Slachtofferhulp Nederland vindt u ook informatie over contact met lotgenoten.
- Vereniging Achterblijvers na Vermissing, www.devav.nl

Zie ook: www.politie.nl/onderwerpen/vermissing

Voor hulp bij internationale kinderontvoering:
www.kinderontvoering.org/

Aan de inhoud van dit informatieblad kunt u geen rechten ontleenen.